

Huvudman

Hedemora kommun
Asa.nordlund@hedemora.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Vasaskolan i Hedemora kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Hedemora kommun att senast **måndag den 1 april 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande om undervisningen bedrivs av behöriga lärare, studiehandledning på modersmålet, extra anpassningar och särskilt stöd. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Hedemora kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Hedemora kommun ska vidta följande åtgärder

Undervisningen bedrivs av behöriga lärare

1. Se till att lärare som undervisar i respektive ämne, så långt som det är möjligt, är behörig att undervisa i det ämnet (2 kap. 13 § skollagen). Scheman, fördelning av ämnen samt lärarlista ska lämnas in vid datum för redovisning av vidtagna åtgärder.
2. Se till att i de fall det inte finns någon inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven eller det men hänsyn till eleverna eller barnen finns ett annat skäl för att en annan lärare får bedriva undervisningen, den personen är lämplig att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning

som möjligt har en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande (2 kap. 18 § skollagen).

Studiehandledning på modersmålet

1. Se till att de elever som har behov av studiehandledning på modersmålet får det (5 kap. 4 § skolförordningen (2011:556)). Avtal om modersmålsundervisningen ska lämnas in vid redovisning av vidtagna åtgärder.

Extra anpassningar och särskilt stöd

1. Se till att huvudmannen vid minst ett tillfälle innan den 1 april 2024 informerar samtlig personal på skolan om skollagens bestämmelser om extra anpassningar och särskilt stöd. Huvudmannen ska då även informera om skyldigheten att anmäla till skolans rektor om det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas trots extra anpassningar. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur informationen har förmedlats. Dokumentationen ska ges till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (2 kap. 34 § samt 3 kap. 5 och 7 §§ skollagen).
2. Se till att rektorn skyndsamt fattar beslut om åtgärdsprogram för elever som är i behov av särskilt stöd (3 kap. 7 § skollagen). Beslut om åtgärdsprogram eller ej åtgärdsprogram som fattats mellan den 5 december 2023 och 31 mars 2024 samt underliggande utredningar ska bifogas redovisningen av vidtagna åtgärder. I redovisningen ska det även framgå vilka datum utredningarna har startats och, i förekommande fall, vilka datum utredningarna har avslutats.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2023:5597) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys för läsåret 2023/2024 inlett en tillsyn av Vasaskolan, som är en 7-9 skola i Hedemora kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Vasaskolan följer gällande bestämmelser om undervisningen bedrivs av behöriga lärare, studiehandledning på modersmålet, extra anpassningar och särskilt stöd.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare och personal i elevhälsan samt lektionsobservationer den 21 september 2023. En intervju med

rektorn genomfördes den 20 oktober 2023. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. åtgärdsprogram, lärarlistor, dokumentation av studiehandledning på modersmålet och betygskataloger för läsåret 2022/2023. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Undervisningen bedrivs av behöriga lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inkommen dokumentation framkommer att det finns 36 legitimerade och behöriga lärare samt 15 undervisande personal som inte är legitimerade på skolan. Av inlämnad förteckning över lärare framgår att det finns behöriga lärare i alla ämnen som det undervisas i på skolan. Av de lärare som är legitimerade och behöriga undervisar 23 lärare i ämnen som de inte är behöriga i och 14 lärare undervisar i ämnen som de är behöriga i. I intervju med rektorn uppger hon att det finns svårigheter i att förmå lärare att undervisa i ämnen de inte vill undervisa i trots att de är behöriga i de ämnena.

Av ingivna scheman samt förteckning över lärare går det att utläsa att undervisningen delvis bedrivs av lärare som är obehöriga och i vissa fall även olegitimerade i ämnena engelska, hem- och konsumentkunskap, slöjd, idrott och hälsa, matematik, fysik, kemi, biologi, geografi, historia, religion, samhällskunskap, svenska, svenska som andraspråk, teknik och spanska.

Rättslig reglering

Endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen (2 kap. 13 § skollagen).

Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen, och i så stor utsträckning som möjligt ha en

utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande (2 kap. 18 § skollagen).

Av förarbetena till skollagen framgår att huvudmän har en skyldighet att för undervisning använda lärare som har en utbildning som är avsedd för den undervisning som han eller hon ska bedriva. Det övergripande syftet med reglerna är att så långt som möjligt säkerställa att elever får undervisning av lärare som har en utbildning för den undervisning de bedriver. Ambitionen ska vara att eleverna alltid undervisas av lärare som har en utbildning för den undervisning som de bedriver (prop. 2009/10:165, s. 262, 269 och 649). Vidare anges att läraren är den enskilt viktigaste faktorn för elevernas resultat och att studier visar att lärares ämneskompetens och didaktiska kompetens är avgörande för att eleverna ska nå goda resultat (prop. 2009/10:165, s. 261).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns en brist i skolans arbete med behöriga lärare. Skolinspektionens utredning visar att undervisningen delvis bedrivs av lärare som är obehöriga och i vissa fall även olegitimerade i ämnena engelska, hem- och konsumentkunskap, slöjd, idrott och hälsa, matematik, fysik, kemi, biologi, geografi, historia, religion, samhällskunskap, svenska, svenska som andraspråk, teknik och spanska.

Krav på lärare är en central förutsättning för utbildningen och syftar till att säkerställa att elever får sin rätt till utbildning tillgodosedd och att utbildningen ska hålla en god kvalitet. Det framkommer av ingiven dokumentation att det finns 36 legitimerade och behöriga lärare på skolan. Det finns behöriga lärare för alla ämnen i skolan, dock så undervisar 23 av de 36 legitimerade och behöriga lärarna i ämnen som de inte är behöriga i. Att flertalet lärare undervisar i ämnen som de inte är behöriga i bedömer Skolinspektionen utgör en brist i skolans arbete med att se till att undervisningen bedrivs av behöriga lärare.

Studiehandledning på modersmålet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inkomna handlingar samt intervju med rektor framgår att det finns sju elever på skolan som har behov av studiehandledning på modersmålet men som inte får det. De språk som är aktuella är somaliska, bulgariska, ukrainska, spanska, thai och azerbajdzjanska. Rektorn uppger att skolan har ansökt om studiehandledning på modersmålet för alla elever som har behov av det, men att det har inte gått att få bland annat för att aktuella lärare är sjukskrivna.

Rättslig reglering

En elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det (5 kap. 4 § skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att ge elever studiehundledning på modersmålet. Av utredningen framgår att sju av de elever som anses vara i behov av studiehundledning på modersmålet inte får det. Enligt skollagen ska elever som har behov av studiehundledning på modersmålet få det. Att skolan inte ger studiehundledning på modersmålet till de elever som har behov av det bedömer Skolinspektionen utgör en brist.

Extra anpassningar och särskilt stöd**Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Av intervju med lärare, elevhälsa och rektor framgår att lärarna arbetar med extra anpassningar i klassrummen för de elever som riskerar att inte uppnå de betygsriterier som minst ska uppfyllas.

Av intervju med lärare, mentorer och rektor framgår att om de extra anpassningar som sätts in inte är tillräckliga så lyfter ämnesläraren eleven till arbetslaget. Arbetslaget består av lärare samt mentor och specialpedagog för aktuell årskurs. I arbetslaget diskuteras vilka andra extra anpassningar som kan göras för eleven, i vissa fall gör specialpedagogen en första utredning och meddelar sedan lärarna vilka anpassningar hen tycker att de kan testa härnäst. Av intervju med elevhälsan, mentorer och lärare framgår att utredningen dokumenteras i V-klass men att inget beslut fattas. Det framgår vidare av intervju med mentorer och rektor att en elev kan ha extra anpassningar hela sin studiegång trots att hen inte når upp till betygsriterierna om lärare och annan personal på skolan tror att eleven kommer att göra det när hen får sitt slutbetyg i årskurs nio. Av intervju med lärare, mentorer, rektor och elevhälsan framgår att det finns elever som inte uppnår godkända betyg, men som inte lyfts till elevhälsan trots att de har fått extra anpassningar under flera terminer. Av intervju med mentorer samt elevhälsan framgår dock att det finns exempel på vissa elever som lyfts från arbetslaget till elevhälsan.

Rättslig reglering

Om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygsriterier som minst ska uppfyllas, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt (3 kap. 5 § skollagen).

Om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygsriterier som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om

det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd (3 kap. 7 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med extra anpassningar och särskilt stöd. Visserligen framgår det att lärarna arbetar med extra anpassningar för de elever som riskerar att inte uppnå betygskriterierna. Det framgår dock av utredningen att de elever som trots extra anpassningar fortfarande riskerar att inte uppnå betygskriterierna inte lyfts till elevhälsan för en utredning om särskilt stöd. Av utredningen framgår att en första kartläggning görs av elever inom arbetslagen, men att eleverna sedan inte lyfts vidare till elevhälsan.

Av intervju med elevhälsan, mentorerna och lärare framgår att det på skolan finns flera elever som har haft underkänt i ett eller flera ämnen under flera terminen, men som inte har fått en utredning om särskilt stöd inom elevhälsan. Det framgår vidare av intervju med mentorer och rektor att om de tror att eleven kommer att uppnå betygskraven när de får sina slutbetyg i årskurs nio så anmäls inte eleven till elevhälsan. Av skollagen framgår att en elev som befaras att inte nå betygskriterierna ska anmälas till rektorn och att rektorn skyndsamt ska se till att en utredning om särskilt stöd startas för eleven. Att skolan inte gör det för samtliga elever som riskerar att inte uppnå betygskriterierna trots extra anpassningar utgör en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Hedemora kommuns verksamhet vid Vasaskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gällande om undervisningen bedrivs av behöriga lärare, studiehandledning på modersmålet, extra anpassningar och särskilt stöd. Det finns därför skäl att förelägga Hedemora kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Beslutet har fattats av beslutsfattaren Helena Lund Lönnvik.

Utredaren Helena Maslov har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Clara Sjösten medverkat.